

Ovaj projekt financira
Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

SPUO Hrvatska
IPA 2010 projekt „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj i lokalnoj razini“

Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u energetici

Zagreb, lipanj 2014.

Svrha publikacije:

Ova publikacija prikazuje mogući pristup uključivanja postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u sektor energetike. Budući da je izrada nove Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš u postupku, za dodatne informacije obratite se Ministarstvu zaštite okoliša i prirode.

Odricanje od odgovornosti:

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost projektnog tima i ni na koji način se ne može smatrati da održava gledišta Europske unije.

Autori:

Ovaj dokument pripremljen je unutar projekta financiranog sredstvima Europske unije IPA 2010 „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini“, koji je uz Ministarstvo zaštite okoliša i prirode provodio konzorcij EPTISA Servicios de Ingeniería S.L. i Dvokut Ecro d.o.o. (SPUO Hrvatska tim).

Tekst: Mario Pokrivač u suradnji s Jiříjem Dusíkom, Matjažem Harmelom i Martinom Smutným

Autor slike na naslovnici: Jiří Dusík, voditelj projektnog tima

Za više informacija:

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
Ulica Republike Austrije 14
HR-10000 Zagreb
Tel: +385 (0) 1 3717 111
Fax: +385 (0) 1 3717 149
Web portal: www.mzoip.hr

SADRŽAJ

1	UVOD	4
1.1	Svrha	4
1.2	Korišteni propisi	4
2	PREGLED ENERGETSKOG SUSTAVA	5
2.1	Sustav energetskeg planiranja	5
2.2	Glavni planski dokumenti, njihova struktura i odgovorna tijela	6
2.2.1	Strategija i program energetskeg razvoja	6
2.2.2	Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti	7
2.2.3	Nacionalni energetske planovi/programi kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetske sektora, ulaganje u obnovljive izvore energije i objekte za njihovo korištenje i učinkovito korištenje energije	7
2.2.4	Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje od 2013. – 2015. godine	9
2.2.5	Regionalne i lokalne strategije, planovi i programi iz sektora energetike	9
2.2.6	Programi i planovi izgradnje, održavanje i korištenja energetske objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti	11
2.2.7	Programi i planovi energetske učinkovitosti velikog potrošača energije	11
2.2.8	Programi i planovi stavljanja biogoriva na tržište	11
2.2.9	Plan razvoja prijenosne električne mreže	12
2.2.10	Plan razvoja transportnog sustava plina/plan razvoja skladišta plina/plan razvoja terminala za UPP/plan distribucijskog sustava plina	12
2.2.11	Plan razvoja toplinske distribucijske mreže	13
2.2.12	Plan intervencije u slučaju poremećaja na domaćem tržištu radi neočekivanog ili neprekidnog manjka nafte i naftnih derivata, neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države, velikih prirodnih nepogoda, tehnoloških katastrofa ili neočekivanog i visokog rasta cijena nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu	14
2.2.13	Operativni program „Okoliš“	14
2.3	Veza između planova energetike i njihovih strateških procjena utjecaja na okoliš i povezanih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš	15
2.4	Očekivan broj strateških procjena utjecaja na okoliš u sustavu energetskeg planiranja	16
3	ODNOS IZMEĐU STRATEŠKE PROCJENE I STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	17
3.1	Tipični sadržaj strategije/plana/programa	17
3.2	Koraci za usvajanje strategije/plana/programa	17
	UKRATKO O PROJEKTU SPUO HRVATSKA	20
	GLAVNI JAVNO DOSTUPNI MATERIJALI	20

1 UVOD

1.1 Svrha

Smjernice su izrađene kako bi se utvrdio mogući pristup integraciji strateške procjene utjecaja na okoliš u sektor energetike.

Poglavlje 2 daje opći pregled postupka izrade dokumenata iz sektora energetike (strategije, planovi i programi) i sažima njihove značajke.

Poglavlje 3 opisuje tipične korake i tijek glavnih koraka u postupcima planiranja u sektoru energetike i opisuje mogućnosti koje se mogu poduzeti u sklopu strateške procjene utjecaja na okoliš.

Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13), članak 63. definira da se strateška procjena obvezno provodi za:

- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) te na lokalnoj razini za velike gradove, iz područja: **energetike**, kada daju okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš
- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune čija se provedba financira iz sredstava Europske unije;
- strategije, planove i programe koji imaju utjecaj na ekološku mrežu.

1.2 Korišteni propisi

Smjernice se temelje na:

- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske (NN 130/09)
- Nacionalni program energetske učinkovitosti za razdoblje od 2008. do 2016. godine
- Drugi Nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti
- Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore energije do 2020. godine
- Zakon o energiji (NN 120/12 i 14/14)
- Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (NN 152/08, 55/12 i 14/14)
- Zakon o tržištu plina (NN 28/13 i 14/14)
- Zakon o tržištu električne energije (NN 22/13)
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (19/14)
- Zakon o biogorivima za prijevoz (NN 65/09, 145/10, 26/11, 144/12 i 14/14)
- Zakon o tržištu toplinske energije (NN 80/13)
- Zakon o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (NN 141/13)
- Operativni program „Okoliš“ 2007.-2013.
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13)
- Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)
- Nacrt Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (travanj 2014.)
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)
- Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)

2 PREGLED ENERGETSKOG SUSTAVA

2.1 Sustav energetskeg planiranja

Strategija energetskeg razvitka je osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetske razvitak.

Strategija energetskeg razvitka izrađuje se u cilju: osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe energijom i njene učinkovite proizvodnje i učinkovitog korištenja, osobito radi korištenja različitih i obnovljivih izvora energije, osiguranja zaštite okoliša u svim područjima energetske djelatnosti; poticanja konkurentnosti na tržištu energije na načelima nepristranosti i razvidnosti; zaštite kupaca energije, te povezivanja hrvatskoga energetskeg sustava ili njegovih dijelova s europskim energetskeg sustavom ili energetskeg sustavom drugih zemalja, polazeći od gospodarskeg razvitka i energetske potreba; utvrđuju nacionalni energetske programi, potrebna ulaganja u energetiku, poticaji za ulaganja u obnovljive izvore i za postizanje energetske učinkovitosti te mjere zaštite okoliša.

Strategiju energetskeg razvitka donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (RH) za razdoblje od deset godina.

Strategija energetskeg razvitka mora biti u skladu s Programom prostornog uređenja RH i Planom razvitka RH.

Na temelju Strategije energetskeg razvitka Vlada RH donosi Program provedbe Strategije energetskeg razvitka, kojim se utvrđuju mjere, nositelji aktivnosti i dinamika realizacije energetske politike i provođenja nacionalnih energetskeg programa, način ostvarivanja suradnje s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvitka energetskeg sektora i suradnje s energetskeg subjektima, te s međunarodnim organizacijama.

Program provedbe Strategije energetskeg razvitka donosi se za razdoblje od najmanje tri godine.

Nakon isteka razdoblja za koje je donesen Program provedbe Strategije energetskeg razvitka, Vlada RH podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi Strategije energetskeg razvitka s prijedlogom potrebnih promjena.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave su dužne u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe s energijom i te dokumente usklađivati sa Strategijom energetskeg razvitka i Programom provedbe Strategije energetskeg razvitka.

Na temelju Strategije energetskeg razvitka i Programa provedbe Strategije energetskeg razvitka te planova i programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, energetske subjekti donose programe i planove izgradnje, održavanja i korištenja energetskeg objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti.

Vlada RH donosi dugoročne i godišnje energetske bilance kojima se utvrđuje ukupna potreba za energijom, izvori (vrste) energije, te načini i mjere za zadovoljavanje tih potreba.

Sastavni dio energetskeg bilanci su:

- potreban nivo rezervnih kapaciteta energetskeg objekata,
- potrebna zaliha operativnih rezervi pojedinih vrsta energije,
- zahtjevi u vezi s učinkovitim korištenjem energije.

Godišnja energetska bilanca se donosi najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za iduću godinu.

Resorni Ministar nadležan za energetiku (trenutno u sklopu Ministarstva gospodarstva) donosi Pravilnik o energetske bilanci kojim se propisuju sadržaj i način dostave podataka koje su tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave i energetske subjekti dužni dostaviti resornom Ministarstvu nadležnom za energetiku radi utvrđivanja prijedloga energetske bilanci.

Sukladno Strategiji energetske razvitka i Programu provedbe Strategije energetske razvitka, Vlada RH pokrenut će provođenje nacionalnih energetske programa kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetske sektora, ulaganje u obnovljive izvore energije i objekte za njihovo korištenje i učinkovito korištenje energije.

Sudionici sporazuma o provedbi nacionalnih energetske programa su pravne osobe i jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave koje u provođenju svojih razvojnih planova iskazuju povećanje potreba za energijom te energetske subjekti. Sudionik sporazuma o provođenju nacionalnih energetske programa je i Vlada RH.

2.2 Glavni planski dokumenti, njihova struktura i odgovorna tijela

2.2.1 Strategija i program energetske razvoja

Strategiju energetske razvoja na temelju članka 80. Ustava RH i članka 5. stavka 3. Zakona o energiji (NN 120/12 i 14/14) donosi Hrvatski sabor.

Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru usvajanje nove Strategije energetske razvoja i prije isteka Zakonom o energiji propisanog desetogodišnjeg razdoblja.

Strategija energetske razvoja donosi se za razdoblje do 2020. godine kako bi se uskladila s ciljevima i vremenskim okvirom strateških dokumenata Europske unije.

Cilj je Strategije izgradnja sustava uravnoteženog razvoja odnosa između sigurnosti opskrbe energijom, konkurentnosti i očuvanja okoliša, koji će hrvatskim građanima i hrvatskom gospodarstvu omogućiti kvalitetnu, sigurnu, dostupnu i dostatnu opskrbu energijom. Takva opskrba energijom preduvjet je gospodarskog i socijalnog napretka.

Strategija energetske razvoja RH slijedi tri temeljna energetske cilja:

- Sigurnost opskrbe energijom
- Konkurentnost energetske sustava
- Održivost energetske razvoja.

Strategija energetske razvoja uključuje:

1. Uvod
2. Izazovi i prilike za razvoj energetske sektora Republike Hrvatske
3. Održiva i sigurna opskrba energijom
4. Učinkovita uporaba energije
5. Neposredna potrošnja energije
6. Elektroenergetski sektor
7. Centralizirani toplinski sustavi i distribuirana proizvodnja energije
8. Nafta, prirodni plin, ugljen

9. Obnovljivi izvori energije
10. Potpora energetske politici međusektorska pitanja
11. Stvaranje povoljnih nacionalnih uvjeta za razvoj energetskega sektora
12. Razlozi za usvajanje nove strategije energetskega razvoja Republike Hrvatske
13. Zaključak.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom, Strategija energetskega razvoja zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene Strategije odnosno izrada Programa provedbe Strategije energetskega razvitka zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da su promjene strategije takve da zahtijevaju stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.2.2 Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti

Strategiju zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH. Strategiju Vladi RH predlaže Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost. Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost predlaže i koordinira redovite obnove Strategije uzimajući u obzir najbolja tehnička i znanstvena dostignuća, preporuke i stečena iskustva u proteklom razdoblju te nadzire provedbu Strategije i izvješćuje Vladu RH o provedbi Strategije.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom, Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene Strategije zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene pokaže, da su izmjene takvog značaja da zahtijevaju stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.2.3 Nacionalni energetske planovi/programi kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetskega sektora, ulaganje u obnovljive izvore energije i objekte za njihovo korištenje i učinkovito korištenje energije

Sudionici sporazuma o provedbi nacionalnih energetskega programa su pravne osobe i jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave koje u provođenju svojih razvojnih planova iskazuju povećanje potreba za energijom te energetske subjekti. Sudionik sporazuma o provođenju nacionalnih energetskega programa je i Vlada RH.

Nacionalni program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije je planski dokument za vrijeme od deset godina kojim se, u skladu sa strategijom energetskega razvitka, utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti. Nacionalni program sadrži prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije, pokazatelje energetske učinkovitosti i usporedne analize, dugoročne ciljeve, uključujući nacionalni okvirni cilj ušteda energije i mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti. Nacionalni program priprema resorno Ministarstvo nadležno za energetiku, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, a donosi Vlada RH.

Nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije je planski dokument za vrijeme od tri godine kojim se, u skladu s Nacionalnim programom, utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti. Nacionalni akcijski plan sadrži ciljeve, uključujući nacionalni okvirni cilj ušteda energije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove te druge potrebne podatke. Nacionalni akcijski plan priprema resorno Ministarstvo nadležno za energetiku, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, a donosi Vlada RH.

Nacionalni program poticanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu je planski dokument koji se donosi za vrijeme od deset godina, u skladu sa strategijom energetskog razvitka, strategijom održivog razvitka, strategijom poljoprivrede i nacionalnim šumarskim programom, kojim se utvrđuje politika poticanja povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu u RH. Nacionalni program sadrži prikaz i ocjenu stanja na tržištu goriva za prijevoz i području zaštite zraka, usporedne analize, dugoročne ciljeve, uključujući nacionalni cilj stavljanja na tržište biogoriva, mjere za poticanje povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu te druge potrebne podatke. Nacionalni program priprema resorno Ministarstvo nadležno za energetiku, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, ministarstvom nadležnim za poljoprivredu, ministarstvom nadležnim za šumarstvo, ministarstvom nadležnim za promet i ministarstvom nadležnim za financije, a donosi ga Vlada RH.

Nacionalni akcijski plan poticanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu je planski dokument koji se donosi za vrijeme od tri godine, u skladu s nacionalnim programom, kojim se utvrđuje provedba politike povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu u RH. Nacionalni akcijski plan sadrži ciljeve, uključujući nacionalni cilj stavljanja na tržište biogoriva, mjere za poticanje povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu, nositelje aktivnosti, rokove, izvore i proračun potrebnih sredstava te druge potrebne podatke. Nacionalni akcijski plan priprema resorno Ministarstvo nadležno za energetiku, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, ministarstvom nadležnim za poljoprivredu, ministarstvom nadležnim za šumarstvo, ministarstvom nadležnim za promet i ministarstvom nadležnim za financije, a donosi ga Vlada RH.

Radi većeg korištenja nacionalnog potencijala toplinske energije za grijanje i hlađenje Vlada RH donijet će **program korištenja potencijala za učinkovitost u grijanju i hlađenju**. Procjena nacionalnih potencijala za grijanje i hlađenje treba sadržavati:

1. opis mogućnosti razvoja sustava toplinske energije za grijanje i hlađenje temeljem povećanja potrošnje energije i/ili obnove postojeće infrastrukture;
2. predviđanje kako će se navedena potrošnja promijeniti u sljedećih 10 godina, uzimajući posebno u obzir razvoj potražnje u zgradama i različitim industrijskim sektorima;
3. kartu Republike Hrvatske s područjima na kojoj su, uz istodobno očuvanje komercijalno osjetljivih informacija:
 - mjesta potrošnje toplinske energije za grijanje i hlađenje, što uključuje općine i gradove sa stupnjem izgrađenosti od najmanje 0,3 i industrijske zone s ukupnom godišnjom potrošnjom toplinske energije za grijanje i hlađenje većom od 20 GWh,
 - postojeća i planirana infrastruktura za centralizirano grijanje i hlađenje,
 - moguća mjesta opskrbe toplinskom energijom za grijanje i hlađenje, uključujući postrojenja za proizvodnju električne energije s ukupnom godišnjom proizvodnjom električne energije većom od 20 GWh, postrojenja za spaljivanje otpada i postojeća i planirana kogeneracijska postrojenja u kojima se upotrebljavaju tehnologije iz propisa koji uređuje područje energetske učinkovitosti i postrojenja za zatvorene i centralne toplinske sustave;
4. utvrđivanje potražnje za toplinskom energijom za grijanje i hlađenje koja se može zadovoljiti visokoučinkovitim kogeneracijom, uključujući mikrokogeneraciju u stambenom sektoru, u zatvorenim i centralnim toplinskim sustavima;
5. utvrđivanje potencijala za dodatnu visokoučinkovitu kogeneraciju, također putem preuređenja postojećih i izgradnje novih proizvodnih i industrijskih postrojenja ili drugih pogona koji proizvode otpadnu toplinu;
6. utvrđivanje potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za zatvoreni i centralni toplinski sustav;
7. strategije, politike i mjere koje se mogu usvojiti do 2020. i 2030.;

8. udio visokoučinkovite kogeneracije i utvrđeni potencijal te napredak ostvaren u skladu s propisima koji uređuju područje energetske učinkovitosti;
9. procjenu očekivane uštede energenta;
10. procjenu mjera javne potpore grijanju i hlađenju, ako su usvojene, s godišnjim proračunom i utvrđivanje mogućih elemenata potpore. Time se ne dovodi u pitanje zasebna obavijest o programima javne potpore za procjenu potpora.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom, nacionalni energetske planovi/programi zahtijevat će stratešku procjenu samo ako SPUO nije bila provedena na višoj razini (ako ovi programi ili planovi nisu bili sagledani na razini Strategije energetske razvoja ili ako se ne temelje na planskim dokumentima više razine za koje je provedena SPUO) i ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da je potrebno provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.2.4 Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje od 2013. – 2015. godine

OPĆI CILJ 1. Razvoj gospodarstva kroz unapređenje konkurentnosti industrije, jačanje energetske sustava i gospodarenja mineralnim sirovinama

Posebni cilj 1.1. Razvoj, unapređenje konkurentnosti i restrukturiranje industrije

Posebni cilj 1.2. Reforma energetske sektora

Posebni cilj 1.3. Razvoj i uređenje stanja u sektoru rudarstva

Posebni cilj 1.4. Unapređenje sigurnosti ljudi, imovine i okoliša

OPĆI CILJ 2. Konkurentno i dinamično, na znanju utemeljeno gospodarstvo uz osiguranje jednakih uvjeta poslovanja u svim dijelovima RH

Posebni cilj 2.1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz privlačenje direktnih ulaganja, uklanjanje prepreka za ulaganja i podršku izvozu

Posebni cilj 2.2. Učinkovito korištenje sredstava Instrumenta pretpristupne pomoći instrumenata kohezijske politike EU

Posebni cilj 2.3. Povećanje učinkovitosti provedbe postupaka javne nabave

Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje projektima, pomoć u tranziciji i jačanje institucija

Posebni cilj 2.5. Stvaranje, obnavljanje i korištenje robnih zaliha

Posebni cilj 2.6. Djelovanje javno-privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj

OPĆI CILJ 3. Razvoj i standardizacija trgovine i unutarnjeg tržišta

Posebni cilj 3.1. Uređenje trgovine i unutarnjeg tržišta u skladu s pristupanjem Republike Hrvatske u Europsku uniju

Posebni cilj 3.2. Razvoj i održavanje normizacijskog sustava u Republici Hrvatskoj

Posebni cilj 3.3. Uspostava i koordinacija Nacionalnim mjeriteljskim sustavom Republike Hrvatske s posebnim naglaskom na definiranje i upravljanje sustavom zakonskog mjeriteljstva

Posebni cilj 3.4. Održavanje i razvoj sustava akreditacije u Republici Hrvatskoj

Ovim dokumentom utvrđuju se opći poslovi Ministarstva gospodarstva, daje ustrojstvo Ministarstva gospodarstva, definira vizija i misija te daju ciljevi razvoja te ovaj plan ne zahtijeva stratešku procjenu.

2.2.5 Regionalne i lokalne strategije, planovi i programi iz sektora energetike

Kao što je ranije rečeno, jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave su dužne u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe s energijom i te dokumente usklađivati sa Strategijom energetske razvitka i Programom provedbe Strategije energetske razvitka.

Regionalne i lokalne strategije, planovi i programi iz sektora energetike predstavljaju dokumente koji se izrađuju radi planiranja razvoja integralnog ili pojedinačnog razvoja energetike na području županije.

Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije je planski dokument za vrijeme od tri godine kojim se, u skladu s Nacionalnim programom i Nacionalnim akcijskim planom, utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti krajnje potrošnje energije na području županije. Program županije sadrži prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije, ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke. Program županije predlaže izvršno tijelo, a donosi predstavničko tijelo županije. Županija je dužna do kraja rujna tekuće godine dostaviti Program županije Ministarstvu nadležnom za energetiku i Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost koji će važiti tri godine.

Plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije je planski dokument za vrijeme od jedne godine kojim se, u skladu s Programom županije, utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području županije. Godišnji plan županije sadrži ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove, izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti i procjenu potrebnih sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke. Godišnji plan županije predlaže izvršno tijelo, a donosi ga predstavničko tijelo županije. Županija je dužna do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu nadležnom za energetiku i Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost godišnji plan županije.

Program poticanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu županije i velikog grada je planski dokument koji se donosi za vrijeme od tri godine, u skladu s Nacionalnim programom i Nacionalnim akcijskim planom, kojim se utvrđuje politika poticanja povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu na području županije i velikog grada. Program županije i velikog grada sadrži prikaz i ocjenu stanja te potrebe tržišta u potrošnji goriva za prijevoz na području županije i velikog grada, usporedne analize, dugoročne ciljeve, mjere za poticanje povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu te druge potrebne podatke. Program županije i velikog grada predlaže izvršno tijelo, a donosi predstavničko tijelo županije i velikog grada. Županija i veliki grad su dužni do kraja rujna tekuće godine dostaviti Program županije i velikog grada Ministarstvu nadležnom za energetiku koji će važiti tri godine.

Plan poticanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu županije i velikog grada je planski dokument koji se donosi za vrijeme od jedne godine, u skladu s programom županije i velikog grada, kojim se utvrđuje provedba politike povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu na području županije i velikog grada. Godišnji plan županije i velikog grada sadrži ciljeve, mjere za poticanje povećanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu na području županije i velikog grada, izvore sredstava, nositelje aktivnosti, rokove, izvore i proračun potrebnih sredstava te druge potrebne podatke. Godišnji plan županije i velikog grada predlaže izvršno tijelo, a donosi ga predstavničko tijelo županije i velikog grada. Županija i veliki grad su dužni do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu nadležnom za energetiku godišnji plan županije i velikog grada.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom, regionalna ili lokalna strategija, plan ili program iz sektora energetika zahtijevat će stratešku procjenu samo ako ista nije provedena na višoj razini (ako ovi programi ili planovi nisu sagledani na razini Strategije energetske razvoja ili ako se ne temelje na planskim dokumentima više razine za koje je provedena SPUO) i ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.2.6 Programi i planovi izgradnje, održavanje i korištenja energetske objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti

Kao što je ranije rečeno, na temelju Strategije energetskog razvitka i Programa provedbe Strategije energetskog razvitka te planova i programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, energetski subjekti donose programe i planove izgradnje, održavanja i korištenja energetske objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovi programi i planovi se odnose na konkretnu izgradnju, održavanje i korištenje i ne zahtijevaju provedbu strateške procjene budući da je već provedena na višoj razini.

2.2.7 Programi i planovi energetske učinkovitosti velikog potrošača energije

Program energetske učinkovitosti velikog potrošača energije je planski dokument velikog potrošača za vrijeme od tri godine. Program velikog potrošača sadrži ukupni prikaz i strukturu potrošnje velikog potrošača te karakteristike njegove potrošnje, ocjenu stanja energetske učinkovitosti, ciljeve, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, izvore sredstava te druge potrebne podatke. Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Ministarstvu nadležnom za energetiku i Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost do kraja rujna tekuće godine Program velikog potrošača koji će važiti tri godine.

Plan energetske učinkovitosti velikog potrošača energije je planski dokument velikog potrošača za vrijeme od jedne godine kojim se utvrđuje provedba Programa velikog potrošača. Godišnji plan velikog potrošača sadrži ciljeve, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove, izvore i obračun potrebnih sredstava te druge potrebne podatke. Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Ministarstvu nadležnom za energetiku i Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost do kraja veljače tekuće godine Godišnji plan velikog potrošača.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovi programi i planovi se odnose na konkretnu izgradnju, održavanje i korištenje i ne zahtijevaju provedbu strateške procjene. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3. o izbjegavanju dupliciranja procjena i korištenju relevantnih informacija.

2.2.8 Programi i planovi stavljanja biogoriva na tržište

Program obveznika stavljanja biogoriva na tržište je planski dokument obveznika stavljanja biogoriva na tržište koji se donosi za vrijeme od tri godine u skladu s Nacionalnim akcijskim planom, koji sadrži sljedeće podatke:

1. predviđene godišnje količine i vrste goriva koje namjerava staviti na tržište,
2. predviđene godišnje količine biogoriva i vrste biogoriva koje namjerava staviti na tržište,
3. prosječni godišnji udio biogoriva u pojedinoj vrsti goriva koje namjerava staviti na tržište,
4. druge podatke o distribuciji biogoriva.

Obveznik stavljanja biogoriva na tržište je dužan do kraja listopada tekuće godine dostaviti Ministarstvu program obveznika koji će važiti tri godine. Program se dostavlja Ministarstvu u elektroničkom ili pisanom obliku.

Plan obveznika stavljanja biogoriva na tržište je planski dokument obveznika stavljanja biogoriva na tržište koji se donosi za vrijeme od jedne godine, a utvrđuje provedbu programa obveznika i sadrži sljedeće podatke:

1. predviđene godišnje količine i vrste goriva koje namjerava staviti na tržište,
2. predviđene godišnje količine biogoriva i vrste biogoriva koje namjerava staviti na tržište,
3. prosječni godišnji udio biogoriva u pojedinoj vrsti goriva koje namjerava staviti na tržište,
4. predviđeni način i mjesto isporuke biogoriva krajnjim korisnicima,
5. druge podatke o distribuciji biogoriva važne za provođenje monitoringa količine biogoriva.

Obveznik stavljanja biogoriva na tržište je dužan do kraja listopada tekuće godine dostaviti Ministarstvu godišnji plan obveznika. Plan se dostavlja Ministarstvu u elektroničkom i pisanom obliku na propisanom obrascu.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovi programi i planovi se odnose na konkretno korištenje i ne zahtijevaju stratešku procjenu. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3. o izbjegavanju dupliciranja procjena i korištenju relevantnih informacija.

2.2.9 Plan razvoja prijenosne električne mreže

Operator prijenosnog sustava električne mreže svake godine do 31. listopada godine koja prethodi planu podnosi Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji na odobravanje desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže utemeljen na postojećoj i predviđenoj proizvodnji i opterećenju sustava, nakon savjetovanja sa svim relevantnim zainteresiranim stranama. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sadrži učinkovite mjere koje jamče dostatnost mreže i sigurnost opskrbe.

Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže osobito:

1. ukazuje sudionicima na tržištu električne energije na glavnu prijenosnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti u sljedećih deset godina,
2. sadrži investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuje nove investicije koje treba realizirati u sljedeće tri godine i
3. daje vremenski okvir za sve investicijske projekte.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovaj plan se odnose na konkretnu izgradnju infrastrukture i investicije koje je potrebno realizirati u svrhu razvoja prijenosne električne mreže i ne zahtijeva stratešku procjenu. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3. o izbjegavanju dupliciranja procjena i korištenju relevantnih informacija.

2.2.10 Plan razvoja transportnog sustava plina/plan razvoja skladišta plina/plan razvoja terminala za UPP/plan distribucijskog sustava plina

Operator transportnog sustava plina dužan je izraditi desetogodišnji **plan razvoja transportnog sustava** u skladu sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja te ga dostaviti do 1. rujna tekuće godine Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji na odobrenje. Desetogodišnji plan se izrađuje za razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi godinu u kojoj je plan dostavljen na odobrenje. Desetogodišnjim planom razvoja transportnog sustava posebno se:

- planiraju učinkovite mjere koje jamče dostatnost transportnog sustava i sigurnost opskrbe,
- ukazuje sudionicima na tržištu plina na glavnu transportnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju,

- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju,
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte,
- daje desetogodišnja projekcija razvoja transportnog sustava.

Operator sustava skladišta plina dužan je izraditi **plan razvoja sustava skladišta plina** u skladu sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja. Planom razvoja sustava skladišta plina posebno se:

- ukazuje sudionicima na tržištu plina na infrastrukturu sustava skladišta plina koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju,
- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju,
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte,
- daje desetogodišnja projekcija razvoja sustava skladišta plina.

Operator terminala za UPP dužan je izraditi **plan razvoja terminala za UPP** iz članka 32. točke 9. Zakona o tržištu plina (NN 28/13 i 14/14) u skladu sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja. Planom razvoja terminala za UPP posebno se:

- ukazuje sudionicima na tržištu plina na infrastrukturu terminala za UPP koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju,
- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju,
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte,
- daje desetogodišnja projekcija razvoja terminala za UPP.

Operator distribucijskog sustava dužan je izraditi **plan razvoja plinskog distribucijskog sustava** u skladu sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja te planovima i programima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području obavlja energetske djelatnost distribucije plina. Plan razvoja plinskog distribucijskog sustava osobito treba sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava, uključujući plan stavljanja u uporabu plinovoda i ostalih objekata distribucijskog sustava, u naturalnim i financijskim pokazateljima,
- studiju opravdanosti planiranih investicija, uključujući projekciju potražnje i opskrbe plinom, projekciju dinamike priključenja korisnika sustava te izvore financiranja planiranih investicija.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovi planovi se odnose na konkretnu razradu projekata planiranih Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja i ne zahtijeva stratešku procjenu. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3. o izbjegavanju dupliciranja procjena i korištenju relevantnih informacija.

2.2.11 Plan razvoja toplinske distribucijske mreže

Distributer toplinske energije dužan je izraditi **plan razvoja distribucijske mreže** u skladu sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja te planovima i programima jedinica lokalne samouprave na čijem području obavlja energetske djelatnost distribucije toplinske energije. Plan razvoja distribucijske mreže mora minimalno sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju distribucijske mreže, uključujući plan stavljanja u uporabu vrelovoda, parovoda i ostalih objekata distribucijske mreže, u naturalnim i financijskim pokazateljima,
- analizu opravdanosti planiranih investicija, uključujući projekciju potražnje i opskrbe toplinskom energijom, projekciju dinamike priključenja korisnika sustava te izvore financiranja planiranih investicija.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom ovaj plan se odnose na konkretnu izgradnju infrastrukture i investicije koje je potrebno realizirati u svrhu razvoja toplinske distribucijske mreže i ne zahtijeva stratešku procjenu. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3. o izbjegavanju dupliciranja procjena i korištenju relevantnih informacija.

2.2.12 Plan intervencije u slučaju poremećaja na domaćem tržištu radi neočekivanog ili neprekidnog manjka nafte i naftnih derivata, neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države, velikih prirodnih nepogoda, tehnoloških katastrofa ili neočekivanog i visokog rasta cijena nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu

Plan intervencije pored mjera propisanih Zakonom o energiji uređuje i sljedeće mjere:

- obvezu dostave podataka o uobičajenoj potrošnji nafte i naftnih derivata te njihov oblik i sadržaj,
- obvezu dostave podataka u slučaju intervencije, te njihov oblik i sadržaj,
- ograničenja maksimalne brzine vožnje javnim cestama,
- ograničenja vožnje motornim vozilima ili drugim sredstvima prijevoza koja za pogon koriste naftne derivate,
- ograničenja plovidbe brodova i zrakoplova koji za pogon koriste naftne derivate,
- ograničenja radnog vremena benzinskim stanicama,
- utvrđivanja uvjeta trošenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- nadzor cijena.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom za ovaj plan ne treba provesti stratešku procjenu.

2.2.13 Operativni program „Okoliš“

Glavni strateški cilj Operativnog programa „Okoliš“ 2007.-2013. je unaprjeđenje infrastrukture u zaštiti okoliša i energetici na održivi način te time poboljšanje stanja okoliša. Ovaj strateški cilj proizlazi dijelom iz analize postojećeg stanja u sektorima zaštite okoliša i energetike, dijelom iz postupaka i pregovora o pridruživanju te usklađivanju s pravnom stečevinom EU na polju zaštite okoliša i energetike, kao i iz državnih i EU dokumenata.

Analiza ukazuje na nužnost zahtjevnih intervencija u financijskom i institucijskom smislu. Iako je uočljiv jasan slijed potpore kroz IPA prioritetne sektore (otpad i voda), Operativni program također obuhvaća proširenje na nekoliko novih područja intervencije – kakvoća zraka, zaštita prirode i biološke raznolikosti i energetike.

Operativni program uključuje pet strateških ciljeva koji su osmišljeni kao odgovor na izazove u sektorima gospodarenja otpadom, gospodarenja vodama, zaštite zraka, zaštite prirode i energetike.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom za operativni program za okoliš i energetiku 2007.-2013. proveden je postupak stratešku procjenu utjecaja na okoliš. SPUO je obvezna i za buduće operativne programe u sektoru energetike.

2.3 Veza između planova energetike i njihovih strateških procjena utjecaja na okoliš i povezanih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš

Strateška procjena utjecaja na okoliša za planove energetike na višoj razini koji se odnose na općenite probleme energetike, načina osiguranja opskrbe električnom energijom itd. ne može prikazivati detaljne prostorne značajke povezane sa zaštitom okoliša ili prirode. Ovakvi planovi trebali bi rješavati sljedeća pitanja:

- Usporedba alternativa koje su predložene od strane planera, napravljenih na razni detalja na kojoj su varijante razvijene
- Analiza usklađenosti s relevantnim nacionalnim i EU ciljevima zaštite okoliša, prirode i zdravlja (i ostalih povezanih dokumentima koji oblikuju ciljeve za unaprjeđenje održivog razvoja, klimatske promjene i mogućih relevantnih energetske dokumenata (npr. Bijela knjiga EU o energetici))
- Procjena ključnih utjecaja na širokom prostoru koji se moraju razmatrati na ovoj razni planiranja (priroda, obala, krajobraz, zrak i staklenički plinovi, buka, vode i more)
- Prikaz preporuka za pitanja i mjere zaštite okoliša koje se moraju razmatrati ili u idućim planovima energetike i njihovim strateškim procjenama utjecaja na okoliš i/ili u specifičnim energetske projektima i njihovim procjenama utjecaja na okoliš
- Obraćanje pozornosti na moguće kumulativne utjecaja i utjecaje na razvoj – urbani i industrijski razvoj, rudarstvo itd.) te davanje preporuka za pitanja koja se trebaju uzeti u obzir tijekom izrade planova energetike i njihove strateške procjene utjecaja na okoliš.

Za razliku od gore prikazanih planova na višoj razni, strateška procjena za detaljniji plan energetike direktno je povezana uz planiranje specifičnih energetske projekata, učinkovito podržava izradu planova energetike i može se odnositi na prostorne značajke. Takva strateška procjena može pomoći kod sljedećih pitanja:

- Usporedba mogućnosti za provedbu energetske alternativa koje su razmatrane unutar planova na višoj razini – ovo može i dalje uključivati varijante koje se odnose na smještaj kao i na tehničku izvedbu
- Analiza usklađenosti s regionalnim ili lokalnim ciljevima zaštite okoliša (npr. akcijskim planovima zaštite zraka, kartama buke i akcijskim planovima itd.)
- Procjena svih relevantnih učinaka na ovoj razni planiranja
- Prikaz preporuka za pitanja i mjere zaštite okoliša koje će se uzeti u razmatranje u narednim planovima energetike i njihovim strateškim procjena i/ili u specifičnim projektima energetike i njihovim procjenama utjecaja na okoliš
- Prikaz preporuka za rješavanje kumulativnih utjecaja višestrukih razvoja u promatranom području u relevantnom planu energetike i njegovoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš.

Kao što je prikazano na gornjim primjerima, strateška procjena može se odnositi na različite teme u različitim planovima energetike. To je u potpunosti u skladu s odredbama Direktive 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva) članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti članak 5. stavke 2. i 3.

Članak 5. stavak 2. SPUO Direktive pruža mogućnost za utvrđivanje fleksibilnog fokusa strateške procjene, navođenjem da strateška procjena uključuje informacije koje se moraju razumno uzeti u obzir, uzimajući u obzir trenutno znanje i metode procjene, sadržaj i razinu detaljnosti u planu ili programu, njegovu fazu u procesu donošenja odluka i do koje mjere će određene stvari biti prikladnije procijenjene na različitim razinama u procesu, radi izbjegavanja dupliciranja procjena.

Od interesa za sektor energetike i s tim povezanih različitih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš je i članak 5. stavak 3. SPUO Direktive koji omogućuje da strateška procjena koristi sve relevantne informacije, na način da ona propisuje relevantne informacije dostupne za okolišne značajke planova i programa, postignute na drugim razinama odlučivanja ili putem drugih propisa koji se mogu koristiti za osiguranje informacija potrebnih za stratešku procjenu.

2.4 Očekivan broj strateških procjena utjecaja na okoliš u sustavu energetske planiranja

Na osnovu gornjih informacija, napravljena je sljedeća procjena broja i učestalosti provođenja postupaka strateške procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi strateške procjene (screening) za sektor energetike:

strategija/plan/program	Kako često je potrebno donošenje/revizija	Broj dokumenata u 5 godina	Minimum i maksimum screening/SPUO
Strategija energetskeg razvitka	Prosječno revizija svakih 10 godina	1	1 SPUO
Program energetskeg razvitka	Na godišnjem nivou za period od 3 godine	3-4	4 screeninga 4 SPUO
Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti	Prosječno revizija svakih 10 godina	1	1 SPUO
Nacionalni energetske planovi/programi kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetske sektora, ulaganje u obnovljive izvore energije i objekte za njihovo korištenje i učinkovito korištenje energije	Prosječno revizija svakih 3-5 godina	10-20 revidiranih programa	10-20 screeninga 5-10 SPUO
Operativni program „Okoliš“	Prosječno revizija svakih 5 godina	1	1 SPUO
UKUPNO OČEKIVANI BROJ U 5 GODINA	Screening: Minimum: 14 Maksimum: 24 SPUO: Minimum: 12 Maksimum: 17		

Napomena:

Dok se ne provede Strateška procjena za Strategije i planove na višoj razini, postoji mogućnost da će se strateška procjena morati provoditi i za planove na nižoj razini.

3 ODNOS IZMEĐU STRATEŠKE PROCJENE I STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA

3.1 Tipični sadržaj strategije/plana/programa

Iz ranije navedenog vidljivo je da za područje energetike nije moguće izdvojiti neki tipičan sadržaj, koji bi zadovoljavao svaki od traženih dokumenata. Ipak vidljivo je da uglavnom svi dokumenti sadrže:

- Uvod
- Opći dio – ocjena postojećeg stanja
- Plan razvitka/ciljevi
- Zaključak.

3.2 Koraci za usvajanje strategije/plana/programa

U nastavku je prikazano na koji način je moguće povezati postupke izrade SPP i SPUO. Da bi SPUO postigla očekivane učinke na SPP vrlo je važno provoditi je paralelno s postupkom planiranja, odnosno ne kasniti s njenim uključivanjem ili u najgorem slučaju započeti tek kada je SPP već izrađen. Uključivanjem SPUO u kasnijoj fazi planiranja smanjuju se mogućnosti za mijenjanje strateških pitanja SPP što za posljedicu može imati produženje postupka donošenja SPP (npr. ako se strateškom procjenom procijeni da je SPP kao takav neprihvatljiv) ili provođenje SPUO samo formalno, bez utjecaja na SPP.

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ¹	PRAKTIČNI SAVJETI
1.	PRIPREMA STRUČNIH PODLOGA	PREGLED STRATEŠKIH STUDIJA ZA RELEVANTNE SPP	20	Potaknite provedbu SPUO za sve SPP koje utječu na SPP nižeg reda. Prikupite informacije iz svih relevantnih SPUO i razmotrite koje bi sve preporuke iz njih mogle biti primjenjive u vašoj SPUO.
2.	ODLUKA O IZRADI SPP DEFINIRANJE GLAVNIH CILJEVA	OCJENA O POTREBI STRATEŠKE PROCJENE I OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU	90	!!! Ovaj bi korak mogao oduzeti više vremena od predviđenog. Započnite ga što je prije moguće. Ukoliko ste sigurni da će se morati provesti postupak SPUO, preskočite ocjenu o potrebi strateške procjene, informirajte ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša o započinjanju postupka SPUO i provedite postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.
3.	PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA	ODLUKA O ZAPOČINJANJU POSTUPKA STRATEŠKE PROCJENE	30	U idealnom slučaju, objedinite odluke o obvezi provedbe strateške procjene i odluku o započinjanju postupka strateške procjene.
4.		ODABIR OVLAŠTENIKA	60	Započnite s odabirom ovlaštenika odmah nakon što ste zaključili da će SPUO biti potrebna. U projektnom zadatku za izrađivače SPP i ovlaštenika trebalo bi definirati i obvezu razmjene informacija te međusobne suradnje.
5.	OCJENA STANJA RAZVOJA	ODREĐIVANJE SADRŽAJA STRATEŠKE STUDIJE IMENOVANJE POVJERENSTVA	5 + 30 + 5	Povežite ovaj korak SPUO s internom analizom informacija koje ste prikupili tijekom koraka 3. i 4. kako biste mogli odrediti moguća varijantna rješenja i ključna pitanja na koja treba obratiti pozornost kako pri izradi SPP, tako i pri izradi strateške studije. Ukoliko ste već odabrali ovlaštenika, uključite ga

¹ Procjena potrebnih dana kombinacija je iskustva SPUO projektnog tima i zakonskih obveza.

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ¹	PRAKTIČNI SAVJETI
				u postupak konzultacija kao pomoć pri prikupljanju i analizi dobivenih informacija.
6.	<p>IZRADA NACRTA PRIJEDLOGA SPP, UKLJUČUJUĆI I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA I EKOLOŠKE MREŽE</p> <p>i</p> <p>USKLADIVANJE SPP SA PREPORUKAMA I/ILI ZAKLJUČCIMA SPUO</p>	<p>IZRADA STRATEŠKE STUDIJE i OCJENA CJELOVITOSTI I STRUČNE UTEMELJENOSTI STRATEŠKE STUDIJE OD STRANE POVJERENSTVA (MIŠLJENJE POVJERENSTVA)</p>	<p>Priprema strateške studije + 30 + 15</p>	<p>Povežite izradu strateške studije s izradom nacrtu prijedloga SPP.</p> <p>U SPUO usmjerite se samo na važna pitanja koja su ključna za predmetne SPP i koristite ih kod usporedbe varijantnih rješenja predloženih aktivnosti.</p> <p>Odvojite dovoljno vremena kako bi se SPUO provela kvalitetno. Kvalitetna strateška procjena zahtijeva vrijeme za mjerodavne studije i konzultacije s izrađivačem SPP.</p> <p>Organizirajte redovne sastanke na kojima će izrađivači SPP i ovlaštenici izvještavati o svojim saznanjima i preporukama za izradu nacrtu SPP. Osigurajte da se strateškom procjenom razmotre svi prijedlozi SPP i obradi njihov kumulativni utjecaj.</p> <p>U slučaju kada bi se to moglo pokazati korisnim, dodatno konzultirajte relevantna tijela javne vlasti i članove Povjerenstva.</p>
7.	JAVNA RASPRAVA	JAVNA RASPRAVA	45	<p>Organizirajte postupak javne rasprave. Javno izlaganje će vam pomoći dobiti komentare relevantnih institucija i javnosti o tome kako poboljšati SPP.</p> <p>Jasno i kratko predstavite planske prijedloge i pridružene rezultate strateške studije široj javnosti.</p>
8.	IZRADA KONAČNE SPP	PRIPREMA ZAHTEVA ZA MIŠLJENJEM MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU OKOLIŠA O PROVEDENOM POSTUPKU SPUO		<p>Pripremite jasne odgovore na prikupljene komentare - za svaki komentar navedite je li relevantan i na koji način je uzet u obzir u SPP ili SPUO te koje su promjene (ukoliko ih je bilo) unesene u SPP/ SPUO.</p>
9.	POTVRĐIVANJE SPP OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA	MIŠLJENJE MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU OKOLIŠA O PROVEDENOM POSTUPKU SPUO (prema potrebi uključuje i MIŠLJENJE MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU PRIRODE O PRIHVATLJIVOSTI SPP ZA EKOLOŠKU MREŽU)	<p>30 + 30</p>	<p>!!!</p> <p>Ovaj korak može trajati dulje od predviđenog. Započnite što ranije.</p>
10.	USVAJANJE SPP OD STRANE SABORA RH, VLADE RH	UZIMANJE U OBZIR REZULTATA SPUO PRILIKOM DONOŠENJA ODLUKA NA PRIJEDLOG SPP	/	
11.		IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ	30	Iskoristite vrijeme potrebno za donošenje

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ¹	PRAKTIČNI SAVJETI
		STRATEŠKOJ PROCJENI		mišljenja (korak broj 9) za pripremu izvješća. Pri izradi izvješća koristite rezultate strateške studije, mišljenje povjerenstva, mišljenja i prijedloge iz javne rasprave te donesene odluke.

UKRATKO O PROJEKTU SPUO HRVATSKA

Projekt je proveden u skladu s Direktivom 2001/42/EC o procjeni učinka pojedinih planova i programa na okoliš.

Svrha projekta bila je ojačati kapacitete za provedbu postupaka strateške procjene utjecaja na okoliš u Republici Hrvatskoj na regionalnoj i lokalnoj razini.

Aktivnosti i rezultati

Komponenta 1

- analizirana je transpozicija SPUO Direktive u Hrvatskoj
- analiziran je institucionalni okvir i postojeći kapaciteti za provedbu postupaka SPUO u Hrvatskoj te su isti uspoređeni s institucionalnim okvirom u drugim državama članicama Europske unije

Komponenta projekta 2

- provedena je obuka grupe od 10 SPUO trenera iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode i izrađen priručnik za obuku SPUO trenera
- održano je 42 dana treninga za više od 700 službenika relevantnih tijela, SPUO ovlaštenika i nevladinih udruga koji će biti uključeni u provedbu postupka SPUO na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Komponenta projekta 3

- izrađena su tri SPUO proceduralna priručnika za državnu, regionalnu i lokalnu razinu
- izrađena su tri metodološka priručnika
- izrađeno je trinaest priručnika za primjenu postupka SPUO pri planiranju u pojedinim područjima

Projekt je započeo 23. listopada 2012. i trajao je 20 mjeseci. Vrijednost projekta iznosila je 1.075.250 €, od čega je 10%, odnosno 107.525 €, iznos nacionalnog sufinanciranja.

GLAVNI JAVNO DOSTUPNI MATERIJALI

- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na državnoj razini
- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na područnoj (regionalnoj) razini
- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na lokalnoj razini
- Opće metodološke preporuke za izradu strateških studija
- Smjernice za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu
- Smjernice za primjenu pogodnih alata za analizu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prostornom planiranju
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u regionalnom razvoju
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u gospodarenju otpadom
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u vodnom gospodarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u poljoprivredi
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u šumarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u ribarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u energetici
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u industriji
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u rudarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prometu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u elektroničkim komunikacijama
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u turizmu

Projekt je financirala
Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE